

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg
2010. aasta I kvartalis

Tallinn
Juuli 2010

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

Projektigrupi koosseisus: Pille Liivaauk

Eesti Konjunktuuriinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Üldosa	7
2. Kanged alkohoolsed joogid	11
3. Õlu	22
4. Lahjad alkohoolsed joogid	27
5. Rektifitseeritud etanool (piiritus)	35
6. Viinamarjavein ja vermut	37
Kokkuvõte	40

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2010. aasta I kvartalis.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- alkoholsete jookide jaemüüki siseturul;
- jaehindade muutusi.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö esimene osa annab lühiülevaate kogu Eesti alkoholiturul toimunud, järgnevad osad keskenduvad erinevate alkoholsete jookide turutrendidele põhjalikumalt.

Töö maht on 40 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG 2010. AASTA I KVARTALIS

1. ÜLDOSA

Tootmine

EKI-le edastatud tootjate andmetel oli 2010. aasta I kvartalis enamuse alkoholsete jookide toodangu maht aastatagusest suurem. Langustrendil olid vaid kanged alkohoolsed joogid, mida toodeti 31% vähem kui aasta tagasi. Nende jookide tootmise languse põhjustas väiksem viinatoodang, teiste kangete alkohoolsete jookide tootmismahud olid suuremad kui aasta tagasi. Aastaga on vähenenud ka lahjade alkohoolsete jookide tootmine (-12%) ja seda lahjade segatud piiritusjookide väiksema tootmismahu tõttu. Õlletoodang ulatus jooksva aasta kolme esimese kuuga ligi 25 mln liitrini, seda oli vaid 0,7% rohkem kui 2009. aasta I kvartalis. Kõige enam on aastaga suurenenud puuvilja- ja marjaveinide toodangu maht (2,4 korda), sest neid kasutatakse uute lahjade alkohoolsete jookide toorainena. Rektifitseeritud etanooli (piiritust) Eestis ei toodetud.

Tabel 1

Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2008-2010 (mln liitrites)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus +/-	
				'10 I kv/ '09 I kv, mln l	'10 I kv/ '09 I kv %
Kanged alkohoolsed joogid	3,51	3,52	...	...	...
EKI hinnangul	3,50	3,22	2,24	-0,98	-30,7
Õlu	28,81	24,77	24,94	0,17	0,7
Lahjad alkohoolsed joogid*	5,16	3,34	2,94	-0,40	-12,0
Rektifitseeritud etanool	0,97	-	-	-	-
Puuvilja- ja marjaveinid	1,20	0,53	1,28	0,75	2,4 korda

* EKI arvutused (vastavalt SA jaotusele koondab segatud piiritusjooke ja siidrit ja muid kääritatud jooke)

Allikad: SA, EKI

Väliskaubandus

Alkoholsete jookide müügikäive välisurule oli 2010. aasta I kvartalis 280 mln krooni, millest märkimisväärse osa moodustas kangete alkoholsete jookide, viinamarjaveini ja segatud piiritusjookide **reeksporti** käive. Täpselt ei ole võimalik välja tuua millise osa käibest kattis Eesti põhieksport ja millise reeksport. Järgnevates peatükkides on tootegrupiti välja toodud Eesti ettevõtete poolt eksporditud alkoholi kogused, kuid Eesti kaubandusfirmade ekspordimahtude kohta andmed puuduvad. Nagu varemgi, moodustas alkoholsete jookide kogueksporti rahalisest väärtusest suurema osa kangete alkoholsete jookide ekspordikäive, mis ula-

tus 2010. aasta I kvartalis 178 mln kroonini. Õlle, viinamarjaveinide, ja lahjade alkoholsete jookide rahaline eksport oli märgatavalt väiksem, vastavalt 45 mln krooni, 33 mln krooni ja 24 mln krooni. Lisaks eelnimetatud toodetele veeti välja 300 tuh krooni eest vermutit ning 40 tuh krooni eest etüülalkoholi (piiritust).

Koguseliselt müüdi Eestist välja kangeid alkoholseid jooke käesoleva aasta I kvartalis 802 tuh liitrit (100%-lise alkoholina), millest 44% moodustas viski, 28% viin, 15% liköör, 7% džinn ning 4% konjak-brändi. Eesti alkoholitootjate andmetel (tabel 9) nemad viskit, konjakit-brändit ja rummi 2010. aasta I kvartalis välisurule ei müünud, millest võib järeldada, et SA andmetes kajastub vaid nende jookide Eestit läbinud transiitvedu. Vaadeldaval perioodil toimus viina, likööri ja lisaks nendele jookidele ka džinni reeksport. Teistest jookidest reeksportiti ka viinamarjaveine, mille kogueksporti maht ulatus 747 tuh liitrit. Õlle ekspordimaht ulatus I kvartalis 6,7 mln liitrit ja lahjasid alkoholseid jooke müüdi välisurule 2,3 mln liitrit. Kõige kiiremini kasvas aastaga õlle eksport.

Tabel 2

Alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %
EKSPORT							
Kanged alkoholised joo- gid kangusega kuni 80%*	286.12	211.25	221.83	442,5	166,5	177,8	6,8
Õlu	7.02	8.57	6.76	38,5	33,1	45,0	36,0
Lahjad alkoh. joogid	9.13	10.40	10.59	30,2	30,2	23,9	-20,7
Etüülalkohol kangusega >80%	13.89	...	10.94	6,2	...	0,04	...
Viinamarjavein	51.13	48.37	43.81	34,1	34,2	32,7	-4,3
Vermut	31.07	19.93	27.75	0,1	0,4	0,3	-23,9
EKSPORT KOKKU	x	x	x	551,6	264,4	279,7	5,8
IMPORT							
Kanged alkoholised joo- gid kangusega kuni 80%*	223.03	103.61	154.34	555,7	171,8	238,0	38,5
Õlu	9.59	10.33	5.90	31,9	26,1	38,4	47,3
Lahjad alkoh. joogid	12.43	10.24	10.94	53,4	44,9	48,2	7,3
Etüülalkohol kangusega >80%	12.48	13.60	11.56	10,3	6,9	5,9	-14,5
Viinamarjavein	38.38	41.75	33.20	123,1	140,7	112,2	-20,9
Vermut	37.34	30.20	31.29	5,3	2,9	3,8	30,0
IMPORT KOKKU	x	x	x	779,7	393,3	446,5	13,5

* 100%-lises alkoholisisalduses

Allikas: SA

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import 2008-2010 (tuh liitrit)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 Ikv/'09 Ikv, +/- %
EKSPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%*	1 547	788	802	1,7
sh Eesti tootjate kanged alkoh. joogid	426	377	189	-50,0
Õlu	5 481	3 861	6 655	72,4
Lahjad alkohoolsed joogid	3 308	2 901	2 260	-22,1
Etüülalkohol kangusega üle 80%	450	...	3,4	...
Viinamarjavein	666	707	747	5,7
Vermut	4	22	16	-30,0
IMPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%*	2 492	1 658	1 542	-7,0
Õlu	3 328	2 525	6 515	2,6 korda
Lahjad alkohoolsed joogid	4 324	4 401	4 403	0,05
Etüülalkohol kangusega üle 80%	825	504	507	0,6
Viinamarjavein	3 207	3 371	3 380	0,3
Vermut	142	96	121	25,5

* 100%-lises alkoholis

Allikas: SA

Põhilisteks Eestis toodetud alkoholsete jookide eksporditurgudeks olid naaberriigid, teistesse Balti riikidesse müüdi ligi pool välisturule müüdüd õllekogusest, suurem osa kääritatud lahjadest alkoholsetest jookidest ning kolmandik segatud piiritusjookidest. Läti ja Leedu on Eesti jaoks olulisteks sihtriikideks ka kangete alkoholsete jookide osas. Tähtsaks välisturuks Eesti jaoks on ka Venemaa, kuhu 2010. aasta I kvartalis oli suunatud märkimisväärne osa transiitvedudest, sinna läks näiteks 89% eksporditud viskist ja 36% konjakist.

SA andmetel ulatus alkoholsete jookide **impordikäive** 2010. aasta esimese kolme kuuga 446,5 mln kroonini, millest 53% kulutati kangete alkoholsete jookide ja 25% viinamarjaveinide sisseostule. Suurel määral on ka siin tegemist nende jookide Eestit läbiva transiidiga. Teiste jookide impordikäibed olid märgatavalt väiksemad.

Kangete alkoholsete jookide **koguseline import** oli aastatagusega võrreldes 7% väiksem ning ulatus 1,54 mln liitriini (100%-lises alkoholis). Õlle impordikogused olid käesoleva aasta I kvartalis 2,6 korda suuremad kui aasta tagasi Lahjade alkoholsete jookide import ei ole oluliselt muutunud, neid toodi Eestisse sarnaselt eelmise aastaga 4,4 mln liitrit (tootel märgitud kangusega). Ka viinamarjaveini ja piirituse sisseveokogused püsisid enam-vähem aastatagusel tasemel. Seevastu neljandiku võrra suurenes vermuti import.

Tarbijahinnaindeks ja alkoholiaktsiis

Alates 2010. aasta 1. jaanuarist tõsteti Eestis alkoholi aktsiisimäärasid 10% (tabel 4). See oli ka peamine põhjus miks alkoholsete jookide **tarbijahinnaindeks** 2010. aasta I kvartalis tõusis võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 1,9% ning võrreldes 2009. aasta IV kvartaliga 2,0%. Kui üldine tarbijahinnaindeks I kvartalis aastatagusega võrreldes ei muutunud (0,0%) ning toidu ja mittealkohoolsete jookide indeks alanes 4,0%, siis maksumuutused alkoholi-sektoris tõid selles tootegrupis kaasa hinnatõusu.

Tabel 4

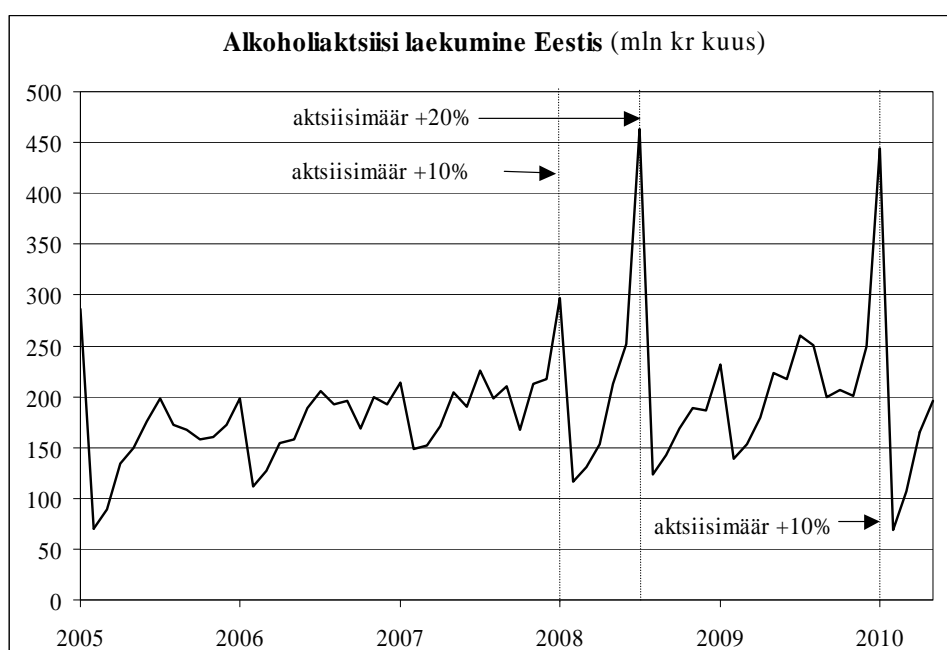
Alkoholi aktsiisimäärad Eestis (kroonides)

Alkohol	Ühik	EL min aktsiis	1.07.2008	1.01.2010
Õlu	etanoolisisalduse 1% vol kohta hektoliitris	29.30 krooni 1.87 eurot	77.00*	85.00*
Vein (kuni 6 %)	hektoliiter	0	451.00	496.00
Vein (üle 6 %)	hektoliiter	0	1040.00	1144.00
Kääritatud jook (kuni 6%)	hektoliiter	0	451.00	496.00
Kääritatud jook (üle 6 %)	hektoliiter	0	1040.00	1144.00
Vahetoode	hektoliiter	704.10 krooni 45 eurot	2222.00	2444.00
Muu alkohol	absoluutalkoholi hektoliiter	8606 krooni 550 eurot	20200.00	22200.00

* Aktsiisimäär on 50% tavamäärast, kui aastane tootmismahd on kuni 300 000 liitrit

Allikas: Rahandusministeerium

Alkoholiaktsiisi laekus Eestis 2010. aasta I kvartalis 620,1 mln krooni, seda oli 18,3% rohkem kui aasta tagasi. Suure tõusu peamiseks põhjuseks oli 2009. aasta lõpus kaubanduse poolt ette varutud alkoholikogused, millelt aktsiis maksti 2010. aasta jaanuaris. Käesoleva aasta viie kuuga kokku on alkoholiaktsiisi laekunud 981,8 mln krooni, mida on ligi 55 mln krooni võrra ehk 5,9% rohkem kui eelmisel aasta samal perioodil.

Joonis 1

2. KANGED ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

2010. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud kõrgemad alkoholi aktsiisimäärad suurendasid 2009. aasta lõpus ettevõtete tootmismahu (eriti kangete alkoholsete jookide osas), sest hulgi- ja jaemüügi firmade poolt nõudlus suurenes. Hinnanguliselt tootsid ja müüsid Eesti alkoholitootjad 2009. aasta lõpus ette umbes 0,9 mln liitrit alkoholsete jookide, millest valdava osa moodustas viin. Sellel põhjusel oli kangete alkoholsete jookide toodangu maht 2010. aasta I kvartalis ligi kolmandiku võrra väiksem kui eelmise aasta samal perioodil. EKI-le esitatud **tootjate andmetel** ulatus kangete alkoholsete jookide toodangu maht 2,24 mln liitriini ning see kogus oli 30,7% väiksem kui eelmise aasta samal perioodil.

Nagu varemgi, müüdi suurem osa Eestis toodetud kangetest alkoholsetest jookidest siseturul (2010.a I kv ja 2009.a I kv 69%), kuid EKI andmetel analüüsitaval perioodil olid müüginahud 31% mullusest väiksemad. Langus toimus Eesti jaoks olulisemate jookide väiksema müüginahu tõttu - nt kodumaist viina müüdi siseturul 37% ja likööri 9% vähem kui aasta tagasi. 9% kahanes ka konjaki(brändi) müük kodumaisele turule. Teiste Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide müük suurenes eelmise aasta I kvartaliga võrreldes, kuid nende müüginahud olid võrreldes viina ja likööriga marginaalsed.

Tabel 5

Kangete alkoholsete jookide toodang Eestis I kvartalis 2008-2010 (mln liitrites)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus +,-	
				'10 I kv/ '09 I kv, mln l	'10 I kv/ '09 I kv %
Kanged alkoholsete joogid					
SA	3,51	3,52	...	...	...
EKI	3,50	3,22	2,24	-0,98	-30,7
sh EKI hinnangul viin	2,64	2,64	1,60	-1,04	-39,5
liköör	0,72	0,46	0,48	0,02	4,8
muud	0,13	0,12	0,16	0,04	33,3

Allikad: SA, EKI

Ettevõtetest suutsid kangete alkoholsete jookide tootmismahu suurendada AS Altia Eesti ja AS Liiwi Heliis. Teistel tootjatel see vähenes. Vaatamata toodangu mahu langusele oli AS Liiwiko endiselt kangete alkoholsete jookide turuliidriks Eestis ning hõlmas üle poole nende jookide nii kogutoodangust kui siseturu müügist. Teisel positsioonil püsis AS Altia Eesti ning kolmandaks AS Liiwi Heliis, kusjuures viimase tootmismahu suurenes võrreldes aastatagusega kiiresti. AS Remedia kangete alkoholsete jookide tootmine I kvartalis vähenes.

Tavapäraselt püsis kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris esikohal **viin**, mis hõlmas 72% nende jookide tootmismahust (2009.a I kv 82%). EKI hinnangul toodeti analüüsi-

taval perioodil Eestis 1,6 mln liitrit viina (aasta tagasi 2,64 mln liitrit). Kusjuures maitsestatamata viina tootmine vähenes 43% aastatagusega võrreldes, seevastu maitsestatud viina tootmine suurenes oluliselt (+64%) ning see tõi kaasa ka viinade tootmise proportsioonide muutuse - maitsestatamata viinad moodustasid 91% (2009.a I kv 97%) ja maitsestatud viinad 9% (2009.a I kv 3%) kogu Eesti viinatoodangust. Valdav osa Eestis toodetud viinast (88%) müüdi endiselt siseturule (2009.a I kv 72%).

Viinatootjate pingerida oli sama, mis kangete alkoholsete jookide tootmises – suurimaks viinatootmise ettevõtteks Eestis oli AS Liviko, liidrile järgnes AS Altia Eesti ning kahe suurema ettevõtte toodang moodustas summaarselt üle 80% kogu viinatootmisest. Viina tootsid ka AS Liiwi Heliis ja AS Remedia, kuid nende osatähtsus oli oluliselt väiksem. Viinatootmist suurendasid aastatagusega võrreldes AS Altia Eesti ja AS Liiwi Heliis.

Liköörid olid kangete alkoholsete jookide tootmises tähtsusetel teisel kohal, hõlmates sellest käesoleva aasta esimese kolme kuuga 22% (2009.a I kv 14%). Tootjate poolt esitatud andmetel suurenes likööride tootmine 2010. aasta I kvartalis 5%. Kasvu põhjuseks oli välisturu suurem nõudlus, sest Eesti tootjate liköörieksport kasvas aastatagusega võrreldes ligi 19% (tabel 9) ning siseturule müüdü kogused vähenesid 9%.

Üle 80% Eesti likööritoodangust valmistas I kvartalis AS Liviko, kusjuures toodetud mahud olid mullusest suuremad. Ka AS Liiwi Heliis suurendas tootmist 2009. aasta I kvartaliga võrreldes ning tõusis likööritootjate seas teisele kohale. Kolmandal positsioonil oleva AS Remedia likööritoodang oli aga ainsana aastatagusest väiksem. Väiksemates kogustes tootis likööre ka AS Altia Eesti, kelle likööritoodang samuti suurenes.

Brändit toodeti Eestis 2010. aasta I kvartalis 9% enam kui aasta tagasi ning selle osakaal kangete alkoholsete jookide kogutoodangus oli 2%. Sama suure osa kogu tootegrupi tootmisest hõlmasid **rumm** ja **džinn**, kusjuures mõlema joogi toodangu maht suurenes vastavalt 16% ja 53% eelmise aasta I kvartaliga võrreldes. Kolmandiku võrra kasvas ka **viski** toodangu maht, kuid kogused olid väikesed ning moodustasid 1% vaadeldava tootegrupi toodangust. **Muude kangete alkoholsete jookide** tootmismahud vähenes 59 tuh liitrit 2009. aasta I kvartalis kuni 46 tuh liitritni käesoleva aasta I kvartalis.

Suur osa eelnimetatud Eestis toodetud jookidest müüdi jätkuvalt kohalikule turule. Viskit müüdi laovarude arvelt rohkem kui toodeti ning Eestis valmistatud brändist müüdi koduturule 92%. Kohalikust likööritoodangust müüdi Eestis 43%, rummist 71% ja džinnist 62%.

Kõik Eestis valmistatud **viski** oli AS Liviko toodang. Ka **džinnitootmises** oli esikohal AS Liviko (hõlmas peaaegu 2/3 toodangust) ning liidrile järgnes AS Remedia. AS Liviko tootis ka poole Eestis valmistatud **brändi** kogusest, ka siin oli teisel kohal AS Remedia. **Muude kangete alkoholsete jookide** tootmise esinumbriks oli AS Altia Eesti, kellele kuulus rohkem kui pool nende jookide toodangust. Teisel positsioonil oli AS Liiwi Heliis, kes hõlmas ligi neljandiku antud jookide kogutoodangust. Mõlema ettevõtte toodangu maht oli suurem kui aasta tagasi. Seevastu AS Remedia ja AS Liviko valmistasid neid jooke vähem kui eelmise aasta samal perioodil.

Väliskaubandus

Kangeid alkohoolseid jooke eksporditi 2010. aasta I kvartalis Eestist 177,8 mln krooni eest ja importiti 238 mln krooni eest. Seega oli nende jookide väliskaubakäibe saldo ligi 60 mln krooniga negatiivne. Koguseliselt müüdi 2010. aasta I kvartalis Eestist välja 802 tuh liitrit kangeid alkohoolseid jooke ning seda oli peaaegu 2% rohkem kui aasta tagasi. Kuna Eestis toodetud kangete alkohoolsete jookide ekspordikogus (189 tuh l) oli 50% aastatagusest väiksem (tabel 10), siis kangete alkohoolsete jookide ekspordi kasv toimus reeksporti suurenemise arvel. 2010. aasta I kvartalis moodustas Eesti tootjate eksport kangete alkohoolsete jookide koguekspordist vähem kui neljandiku (24%, 2009.a I kv 48%) ning ülejäänud (76%; 2009.a I kv 52%) oli Eestit läbiv transiitvedu.

Tabel 6

Kangete alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2008-2010 (100%-lise alkoholina)

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %
Eksport	286.12	211.25	221.83	442,5	166,5	177,8	6,8
Import	223.03	103.64	154.34	555,7	171,8	238,0	38,5

Allikas: SA

Tabel 7

Kangete alkohoolsete jookide toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2008-2010 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina) kontrollitud

	2008 I kv	2009** I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %
Toodang	1 334	1 226	850	-30,7
Eksport	1 547	788	801,6	1,7
Import	2 492	1 658	1 542,0	-7,0

*hinnanguline absoluutalkoholis; ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 38%

** toodangu mahu andmed korrigeeritud

Allikas: SA

SA andmetel veeti 2010. aasta I kvartalis kangetest alkohoolsetest jookidest Eestist enim välja viskit – 350 tuh liitrit ning see kogus oli 65% suurem kui aasta tagasi ja hõlmas 44% tootegrupi müügist välisturule. See näitab, et käesoleva aasta alguses oli viski reeksport tugeval tõusutrendil. Teisel kohal ekspordimahtudes oli viin, mida veeti I kvartalis välja 223 tuh liitrit. Kuid see kogus moodustas 28% kangete alkohoolsete jookide koguekspordist ja oli oluliselt väiksem kui aasta tagasi (-46%). Likööre müüdi välisturule 117 tuh liitrit ehk 15% kangete jookide koguekspordist. Lisaks eelnimetatud jookidele eksporditi 34 tuh liitrit konjakit-brändit, mis moodustas 4% tootegrupi ekspordimahust. Välisturule müüdi ka džinni ja rummi, mõlema joogi kogused aastaga suurenesid ja seda eriti džinni osas (peaaegu 10 korda)

ning osakaalud olid vastavalt 7% ja 2% kangete alkoholsete jookide mahulisest ekspordist. Kangete alkoholsete jookide ekspordikogusest moodustas 62% viski ja viina, 4% konjaki-brändi ja 6% džinni reeksport (transiidivedu).

Tabel 8

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import ning struktuur
I kvartalis 2009-2010 (1000 liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Struktuur 08 I kv, %	Struktuur '09 I kv, %	Struktuur '10 I kv, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	1 547	788	802	100	100	100
sh Konjak-brändi	156,4	42,3	34,2	10	5	4
Viski	584,0	212,1	350,0	38	27	44
Rumm	12,2	6,4	19,0	1	1	2
Džinn	48,4	6,1	59,1	3	1	7
Viin	422,3	409,4	222,6	27	52	28
Liköör	323,4	111,7	117,2	21	14	15
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	2 492	1 658	1 542	100	100	100
sh Konjak-brändi	271,4	101,4	115,8	11	6	8
Viski	812,4	183,6	536,3	33	11	35
Rumm	53,3	55,6	45,7	2	4	3
Džinn	102,2	37,5	21,4	4	2	1
Viin	1 079,7	1 208,0	741,6	43	73	48
Liköör	172,7	72,0	81,2	7	4	5

Allikas: SA

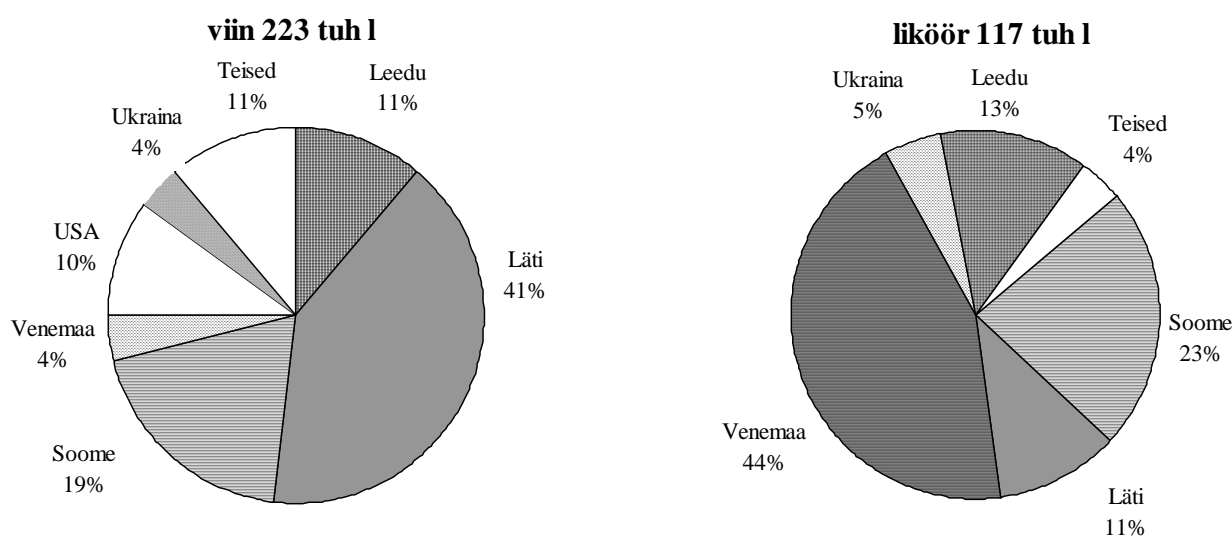
SA andmetel müüdi ligi pool kangete alkoholsete jookide ekspordikogusest Venemaale, kusjuures märgatava osa sellest moodustas transiitvedu. Viina väljaveos oli sihtriikidest esikohal Läti, kuhu läks 41% kogu eksporditud viinast. Soome müüdid kogused olid 15% väiksemad kui aasta tagasi, kuid riikide seas tõusis Soome 19%-lise osakaaluga teisele positsioonile. Leetu ja USA-sse müüdid viinakogused olid ligilähedased ning moodustasid vastavalt 11% ja 10% viina kogueksportist, kusjuures Leetu eksporditud kogused olid 66% väiksemad ja USA-sse 20% suuremad kui aasta tagasi. Ülejäänud riikidesse müüdid kogused moodustasid summaarselt 19% väljaviidud viinast.

Likööre veeti Eestist välja endiselt kõige enam Venemaale (44% ekspordikogusest). Teisel kohal, osatähtsusega 23%, oli Soome, kuid sinna müüdid kogused vähenesid aastaga rohkem kui kolmandiku võrra. Seevastu Leetu eksporditud kogused suurenesid 2,6 korda ja hõlmasid 13% (2009.a I kv 5%) likööritoodangu ekspordikogusest. Läti müüdi likööre aastatagusest 22% vähem, mille tõttu langes ka Läti osatähtsus likööride ekspordimahus 11%-ni (2009.a I kv 15%). Ülejäänud sihtriikide osakaalud olid likööriekspordis alla 10%.

Kogu kangete alkoholsete jookide tootegrupi olulisimaks välisturuks oli Eesti jaoks analoogselt eelmiste aasta I kvartaliga Venemaa, sest sinna oli suunatud suurem osa Eestit läbinud alkoholi transiitvedudest. Läti, kellele kuulus 22% kangete alkoholsete jookide ekspordimahust, püsis selle tootegrupi ekspordiriikide seas teisel kohal. Kahe eelnimetatud riigi ekspordikogused olid suuremad kui 2009. aasta I kvartalis. Seevastu vähenesid nii Soome kui Leetu väljamüüdud kangete jookide kogused ning nende riikide osatähtsus müügis välisturule ulatus vastavalt 10%-ni (2009. a I kv 14%) ja 6%-ni (2009. a I kv 11%).

Joonis 2

Viina ja likööri põhieksporti struktuur riigiti 2010. a I kvartalis (% ekspordikogusest)

Allikas: SA

Tabel 9

Kangete alkoholsete jookide koguline põhieksport riigiti 2009.-2010. aasta I kvartalis

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)		Muutus '10 I kv/ '09 I kv, %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Venemaa	381	396	4,1	48	49
Läti	165	177	7,3	21	22
Soome	111	81	-27,4	14	10
Leedu	84	44	-47,6	11	6
Ukraina	18	36	2 korda	2	5
Teised	29	67	2,3 korda	4	8
Kokku	788	802	1,7	100	100

Allikas: SA

Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide ekspordikogused olid poole võrra väiksemad, kui eelmise aasta samal perioodil. Käesoleva aasta I kvartalis eksporditi põhiliselt kahte toodet – viina, mille väljamüügikogus oli 75 tuh liitrit ehk 74% väiksem kui aasta tagasi. See kogus moodustas 40% kodumaiste kangete alkoholsete jookide ekspordist. Likööri veeti I

kvartalis välja 105 tuh liitrit, mida oli 19% rohkem kui aasta tagasi ning see kattis 55% Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide ekspordikogusest. Välisturule müüdi peaaegu 8 tuh liitrit Eestis valmistatud džinni, mis hõlmas 4% välisturule müüdud kangetest alkoholsetest jookidest ning see kogus oli 6,5 korda suurem kui eelmise aasta I kvartalis.

Tabel 10

Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide ekspordikogused
I kvartalis 2008-2010 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/ '09 I kv, %
Kokku kanged alkohoolsed joogid	426,1	377,3	188,8	-50,0
sh viin	231,3	284,4	74,9	-73,7
liköör	177,7	88,2	104,6	18,6
konjak-brändi	6,9	-	1,5	-
rumm	4,5	3,5	-	-
džinn	2,3	1,2	7,8	6,5 korda

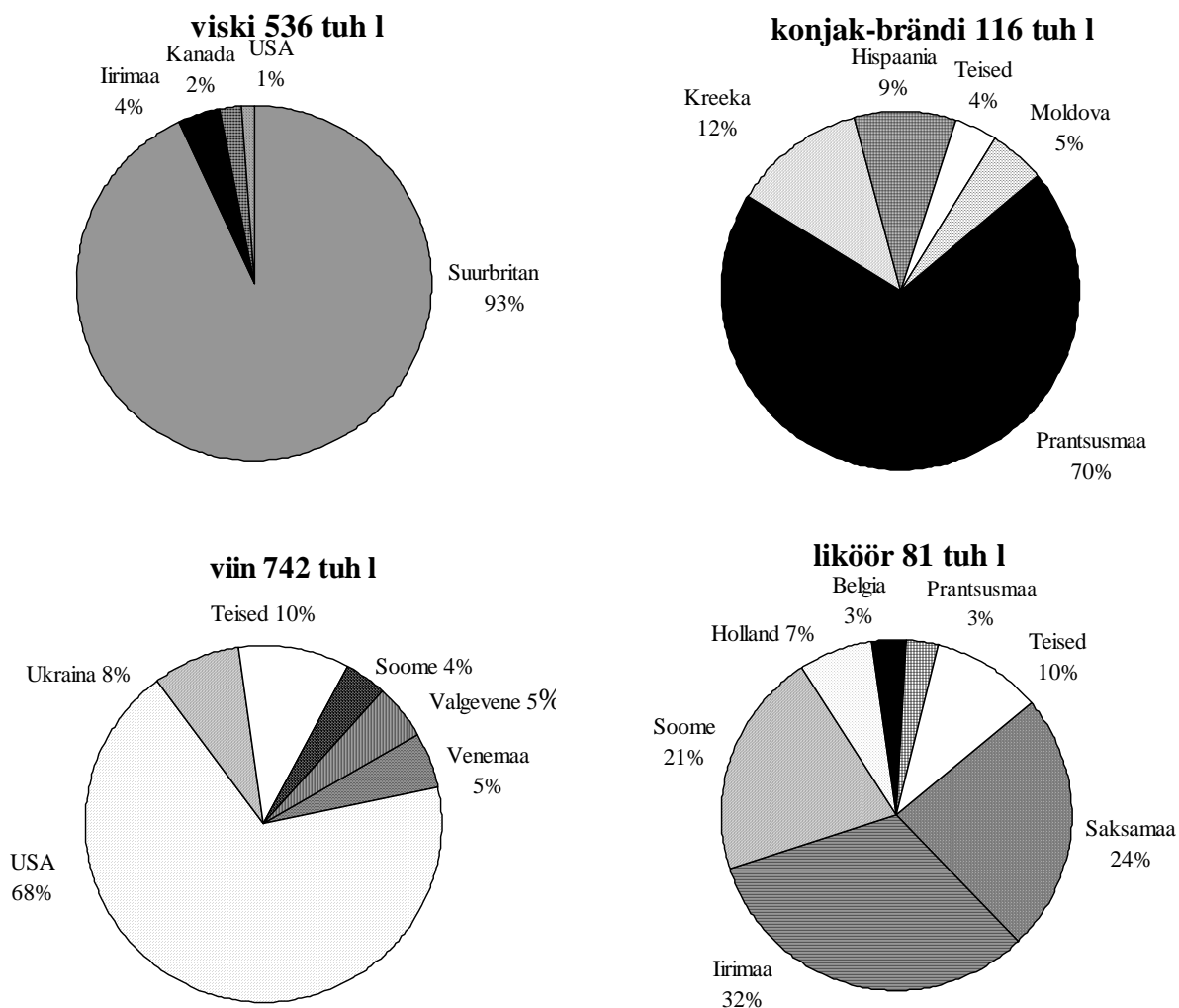
Allikas: EKI

Kangetid alkohoolseid jooke **imporditi** Eestisse 2010. aasta I kvartalis 1,54 mln liitrit (100%-lise alkoholina). Nende jookide impordistruktuuris püsis esikohal **viin**, mis hõlmas 48% kogu tootegrupi sisseveetud kogusest. Käesoleva aasta esimese 3 kuuga imporditi viina kokku 742 tuh liitrit (100%-lise alkoholina ehk arvestuslikult 1,9 mln liitrit 40%-lise alkoholina), mida oli 38,6% vähem kui aasta tagasi. Nagu varemgi, moodustas viina sisseostetud kogustes märkatava osa USA-st pärit suurtes vaardes kange viin, mida kasutatakse tööstuse tooraineks. USA-st pärit viina kogus ulatus 506 tuh liitrini (100%-lise alkoholina), moodustades 68% viina impordikogusest, kuid seda oli 39% mullusest vähem. Teisel kohal oli Ukraina päritoluga viina impordikogus, mis hõlmas 8% kogu sisseostetud viinast, kusjuures kogused vähenesid aastaga rohkem kui poole võrra. Valgevenest ja Venemaalt imporditud viina kogused olid ligilähedased ning hõlmasid võrdselt 5% viina koguimpordist. Ülejäänud riikide osakaalud viina impordis olid alla 5%.

Kangete alkoholsete jookide impordimahus oli teisel kohal **viski**, mille sisseveokogus ulatus 2010. aasta I kvartalis 536 tuh liitrini (100%-lise alkoholina; osakaal 35%). Viski impordikogus oli mullusega võrreldes kolm korda suurem, millest võib järeldada, et viski transiitvedu on taas märkimisväärselt suurenenud. Nagu eelmistel aastatel, osteti ka tänava valdav osa viskist sisse Suurbritanniast (93%). Ülejäänud kogused veeti sisse Iirimaalt (4%), Kanadast (2%) ja USA-st (1%).

Kangete alkoholsete jookide põhiimpordi struktuur riigiti
2010. aasta I kvartalis (% impordikogusest)

Allikas: SA

SA andmetel ulatus 2010. aasta esimesel kolmel kuul **konjaki-brändi** koguseline import 116 tuh liitrini (100%-lise alkoholina). Seda oli 14% rohkem kui aasta tagasi. Konjaki-brändi import moodustas vaadeldaval perioodil 8% kangete alkoholsete jookide koguimportidist. Nagu varasematel aastatel, oli ka analüüsitava perioodil suurimaks konjaki-brändi päritoluriigiks Prantsusmaa, kust osteti sisse 70% antud toote koguimportidist ning kogused olid 45% suuremad kui eelmise aasta samal perioodil. Kreeka tõusis selle tootegrupi impordi päritolumaade hulgas osatähtsusele teisele positsioonile, sealt imporditud brändikogused olid ligi kolm korda suuremad kui 2009. aasta I kvartalis ja hõlmasid 12% antud toote koguimportidist. Hispaaniast sisseveetud brändikogused olid ligi poole võrra mullusest väiksemad, hõlmates 9% (2009.a I kv 21%) konjaki-brändi impordimahust. Samapalju vähenesid aastaga Moldova päritoluga brändi kogused ning nende osatähtsus tootegrupi impordis langes 5%-ni (2009.a I kv 10%). Teiste riikide osakaalud moodustasid konjaki-brändi impordis summaarselt 4%.

Likööride osakaal kangete alkoholsete jookide sisseveokogusest oli 2010. aasta I kvartalis 5% ning veeti Eestisse 81 tuh liitrit (100%-lise alkoholina) ehk ligi 13% rohkem kui aasta tagasi. Likööre imporditi põhiliselt kolmest riigist. Kõige rohkem osteti antud jooke sisse Iiri- maalt, kust imporditud kogused aastaga neljakordistusid ning nende osakaal ulatus 32%-ni toote impordimahust. Teisel kohal olid Saksamaalt pärinevad liköörid (osakaal 24%). Analüüsitaval perioodil suurenes ligi 2 korda Soomest toodud likööride kogus, mille mõjul suurenes ka nende osakaal impordi mahus 21%-ni (2009.a I kv 12%).

Väikestes kogustes osteti sisse ka rummi ja džinni ning need tooted hõlmasid vastavalt 3% ja 1% kangete alkoholsete jookide koguselisest impordist.

Tabel 11

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta I kvartalis

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)		Muutus '10 I kv/ '09 I kv, %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
USA	839	526	-37,4	51	34
Suurbritanni a	203	517	154,5	12	34
Prantsusmaa	60	84	41,3	4	5
Ukraina	139	60	-56,6	8	4
Soome	54	51	-6,1	3	3
Valgevene	24	40	67,1	1	3
Saksamaa	32	35	9,0	2	2
Teised	307	229	-25,4	19	15
Kokku	1 658	1 542	-7,0	100	100

Allikas: SA

Kogu kangete alkoholsete jookide impordis olid suure viina ja viski sisseveo tõttu peamis- teks päritoluriikideks USA ja Suurbritannia. Mõlemast riigist sisseostetud kogused moodus- tasid võrdselt 34% kogu tootegrupi sisseveost. Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väikse- mad - nt Prantsusmaa hõlmas 5% ja Ukraina 4% kangete alkoholsete jookide koguimpordist. Ülejäänud riikide osakaalud olid veelgi väiksemad.

Hinnad

Kodumaise viina keskmine jaehind oli käesoleva aasta I kvartalis 12,4% kõrgem kui eelneva aasta I kvartalis ja 15,1% kõrgem kui 2009. aasta lõpus. Viina aastast kallinemist on mõjuta- nud aktsiisimäärade tõstmine käesoleva aasta alguses ning ka mullusuvine käibemaksumäärä tõus 18%-lt 20%-le. Lisandunud aktsiisi- ja käibemaksumäärä tõttu kallinesid viinad aastaga 7,9%. Ülejäänud 4,5% hinnatõusust on ettevõtete (tootjad, kaubandus) poolne hinnalisa. Aas- tatagusega võrreldes tõusid kõige kiiremini madalama hinnaklassi viinad (+15%), samal pe- rioodil keskmise ja kõrgema klassi viinad kallinesid märgatavalt aeglasemas tempos, vastavalt

3% ja 8%. Tallinnas tõusid viinade hinnad veidi kiiremas tempos kui mujal Eestis (+13,6%). Ka pealinnas kallinesid teistest kiiremini madalama hinnaklassi viinad (+14,5%). Keskmise ja kõrgema hinnaklassi viinade hinnad tõusid võrdses tempos (+6%). Populaarsemate kodumaisete viinabrändide jaehind on aastaga tõusnud oluliselt kiiremini kui alkoholsete jookide keskmine tarbijahinnaindeks, mis oli vaid 1,9%. Aktsiisimäära tõusmise mõju oli viinade puhul suurema kanguse tõttu ka suurem kui lahjematel toodetel.

2010. aasta II kvartalis korrigeeriti kodumaiste viinade hindu nõudlusele vastavalt ning jaehinnad langesid. Erandiks olid kõrgema hinnaklassi viinad, mis kallinesid jätkuvalt.

Tabel 12

Eesti kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Veebr. 2009	Aug. 2009	Nov. 2009	Veebr. 2010	Muutus veebr.10/ veebr.09, %	Mai 2010
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	78.65	76.79	76.77	88.38	12,4	84.51
Madalam hinnaklass	67.48	64.38	64.89	77.45	14,8	72.81
Keskmine hinnaklass	97.81	96.29	94.61	100.86	3,1	100.12
Kõrgem hinnaklass	186.54	201.67	204.07	200.83	7,7	212.63
Liköörid	85.92	86.56	86.24	91.78	6,8	91.67
Marjaliköörid	63.89	63.80	64.23	67.99	6,4	67.97
Kanged liköörid	117.39	115.11	114.81	122.46	4,8	123.67
Kreemliköörid	90.44	91.71	91.48	92.67	2,5	95.12
Džinnid	96.07	99.73	88.72	100.35	4,5	103.27
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	77.83	77.91	79,19	88.42	13,6	82.97
Madalam hinnaklass	65.97	64.38	65.66	75.54	14,5	69.76
Keskmine hinnaklass	97.60	98.22	94.48	103.43	6,0	100.58
Kõrgem hinnaklass	189.30	206.03	206.03	200.37	5,9	214.63
Liköörid	85.20	85.24	86.48	91.77	7,7	92.86
Marjaliköörid	63.58	64.47	64.31	68.19	7,3	67.73
Kanged liköörid	117.97	113.16	113.53	121.46	3,0	122.70
Kreemliköörid	90.20	91.89	91.05	91.47	1,4	94.64
Džinnid	96.03	99.88	87.83	99.40	3,5	103.48

¹ 0,7-liitrine klaaspudel;

Allikas: EKI

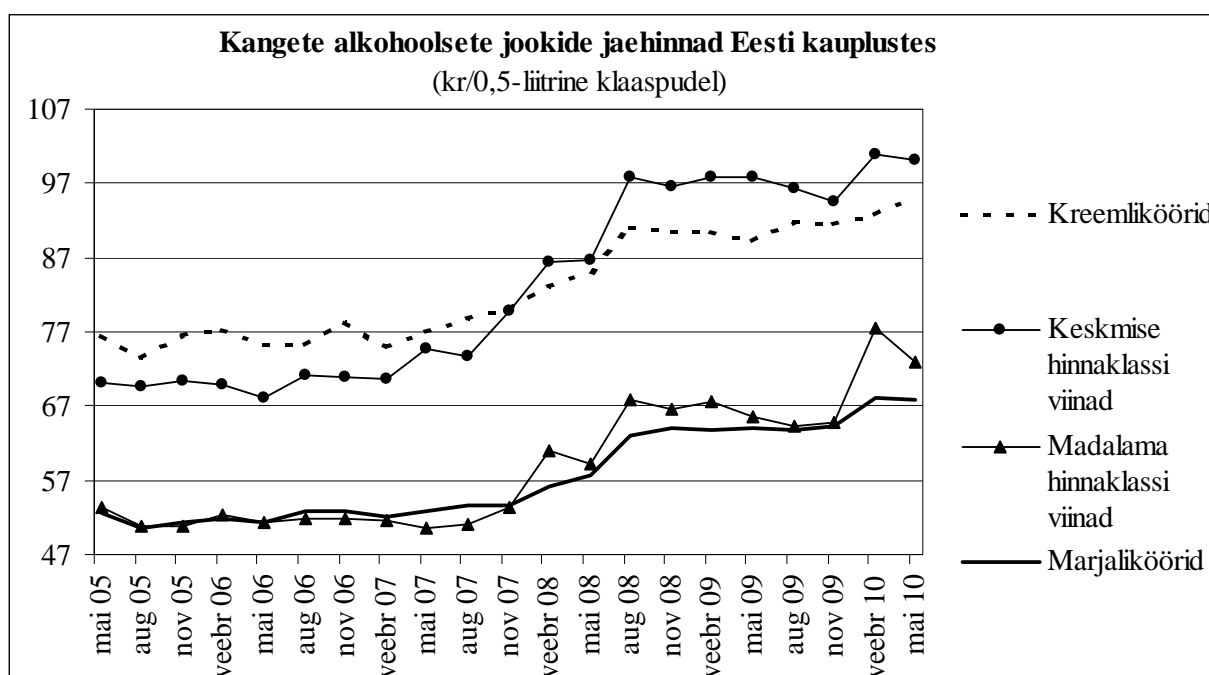
2010. aasta I kvartalis olid likööride jaehinnad Eesti kauplustes keskmiselt 6,8% kõrgemad kui aasta tagasi (Tallinnas +7,7%). Viimase aasta jooksul toimunud aktsiisi- ja käibemaksu-määra tõusu tõttu kallinesid liköörid aastaga 4,7%, ülejäänud osa hinnatõusust oli ettevõtete (tootjad ja/või kaubandus) poolne hinnalisa. Üle Eesti tõusid aastaga kõige rohkem **marja-**

likööride hinnad (+6,4%). **Kanged liköörid** olid 4,8% ja **kreemliköörid** 2,5% kallimad kui aasta tagasi. Ka pealinnas kallinesid teistest kiiremini marjaliköörid (+7,3%). Kangete likööride hind oli Tallinnas 3% kõrgem kui aasta tagasi ja kreemliköörid kallinesid vaid 1,4%.

Võrreldes eelmise aasta lõpuga kallinesid 2010. aasta I kvartalis nii üle Eesti kui Tallinnas marjaliköörid 6%, kanged liköörid ligi 7% ja kreemlikööride hinnad eelmise kvartaliga võrreldes oluliselt ei muutunud. Jooksva aasta II kvartalis püsisid likööride hinnad I kvartali tasemel.

Džinni jaehind tõusis aastaga enam kui alkohoolsete jookide hinnad keskmiselt (alk. jookide THI +1,9%). Eestis toodetud džinn olid jooksva aasta I kvartalis keskmiselt 4,5% kallimad kui aasta tagasi, Tallinnas oli hinnatõus aeglasem (3,5%). 2010. aasta maikuuks džinni jaehindade tõus jätkus, ulatudes Eestis tervikuna 3%-ni ja pealinnas 4%-ni.

Joonis 4

Allikas: EKI

Tabel 13

Kange alkoholi aktsiis (kroonides)

	Enne 01.01.2010	Alates 01.01.2010
Ainult aktsiis		
Viin 40%, 0,5-liitrine pudel	40.40	44.44
Liköör 21%, 0,5-liitrine pudel	21.21	23.33
Aktsiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga		
Viin 40%, 0,5-liitrine pudel	48.48	53.33
Liköör 21%, 0,5-liitrine pudel	25.45	28.00

Allikas: Maksu- ja Tolliameti andmed, EKI arvutused

11-s Euroopa Liidu pealinnas 2010. aasta märtsi esimesel nädalal läbiviidud rahvusvahelise hinnavaatluse kohaselt olid Tallinna supermarketites populaarsemate kohalike **viinade** jae-hinnad kõrgemad kui enamuses pealinnades ning kõige suurem hinnavahe oli Riiga võrreldes, mis aastaga suurenes - 2010. aasta märtsis oli hinnavahe 64%, 2009. aasta märtsis 47%. Ka Berliinis olid hinnad märgatavalt madalamad Eesti pealinnaga võrreldes (58%). Tallinna kauplustest kõrgemad olid viina hinnad Stockholmis, Helsingis ja Amsterdams. Aasta jooksul toimus kiireim hinnatõus Eesti kroonidesse arvestatult Varssavis, kus viinad kallinesid kolmandiku võrra, kuid seal mõjutas hinnatõusu ka zloti kallinemine. Teistes pealinnades kallinesid viinad oluliselt aeglasemas tempos. Aastaga on viin kõige enam odavnenud Budapestis (-9%). Aastatagusega võrreldes viina hinnad praktiliselt ei muutunud Vilniuses, Berliinis ja Amsterdams.

Tabel 14

Viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2009-2010. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kroonides)

Pealinn	märts 2009	sept. 2009	detsember 2009	märts 2010
Kohalik viin 38-40%, 0,7-0,75 l klaaspudel				
Tallinn	107.00	115.40	115.40	124.63
Riia	72.58	80.59	82.15	75.92
Vilnius	115.51	115.99	118.00	116.64
Varssavi	79.14	98.37	90.76	105.79
Praha	102.03	103.03	119.17	105.47
Bratislava	92.95	92.39	94.22	100.90
Budapest	108.61	74.42	70.27	99.02
Helsingi*	248.00	248.00	265.84	265.84
Berliin	79.95	75.57	77.76	79.12
Amsterdam	231.41	231.41	-	234.54
Stockholm*	274.16	292.89	295.72	295.72
Absolut vodka 40%, maitsestatamata, 0,7 l klaaspudel				
Tallinn	282.63	280.97	291.57	291.30
Riia	268.27	272.26	268.83	248.10
Vilnius	249.19	251.28	253.72	246.17
Praha	201.52	224.57	217.67	223.15
Bratislava	241.62	226.70	227.17	234.26
Helsingi*	314.50	312.93	348.92	333.27
Berliin	213.68	221.50	222.81	226.72
Amsterdam	242.37	242.37	-	242.37
Stockholm*	322.62	357.64	364.57	364.57

* alkoholi kauplustes

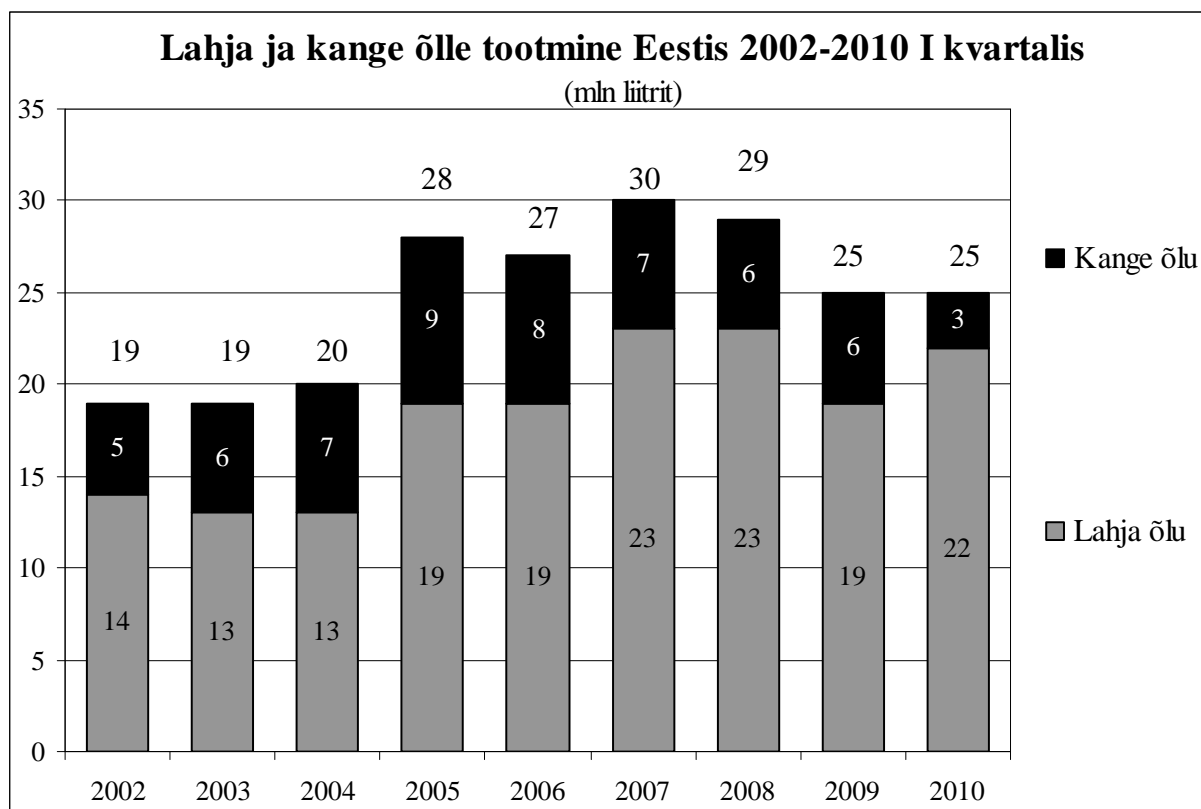
Allikas: EKI

3. ÕLU

Tootmine

Õlle tootmiskaht püsis 2010. aasta I kvartalis praktiliselt eelmise aasta I kvartali tasemel ning seda toodeti 24,9 mln liitrit. EKI andmetel lahja õlle tootmine suurenes viiendiku võrra ning kange õlle tootmine kahanes 41%. Seetõttu muutus ka õlle tootmise struktuur – lahja õlu (alk. sisaldus alla 6%) moodustas õlle kogutoodangust käesoleva aasta I kvartalis 87% (2009.a I kv 76%) ning kange õlu (alk. sisaldus üle 6%) vastavalt 13% kogutoodangust (2009.a I kv 24%). Kodumaist õlut müüdi siseturule 17% vähem kui 2009. aasta I kvartalis, sealjuures vähenes lahja õlle müük aastaga 4,7% ja kange õlle müük 39,7%. Samal ajal Eestis toodetud õlle eksport kasvas kiires tempos (72%) ja seda eelkõige Soome eksporditud koguste arvel. Seoses kiire ekspordi kasvuga, moodustas õlle müük siseturule käesoleva aasta I kvartalis 68% kodumaisest õlletoodangust (2009. a I kv 83%).

Joonis 5

Allikas: EKI (hinnanguline)

Eesti suurimate õlletootjate AS Saku Õlletehase ja AS A. Le Coqi summeeritud osakaal õlle kogutoodangus ulatus 89%-ni, mida oli 3%-punkti vähem kui eelmise aasta samal perioodil. Mõlema juhtiva ettevõtte toodangu maht I kvartalis suurenes ja seda enam-vähem võrdses tempos.

Väliskaubandus

2010. aasta esimese kolme kuuga eksporditi õlut Eestist 45 mln krooni eest ja imporditi 38 mln krooni eest. Seega püsis väliskaubandusbilanss positiivsesena. Õlle ekspordikäive suurenes rohkem kui kolmandiku võrra (+36%) mullusega võrreldes. Selle põhjuseks olid 72% suuremad väljamüüdnud kogused, kuna õlle ekspordihinnad olid 2010. aasta I kvartalis 21% madalamad kui aasta tagasi. Õlut eksporditi 2010. aasta I kvartalis Eestist kokku 6,7 mln liitrit.

Tabel 15

Õlle rahaline põhieksport ja -import ning
põhieksporti- ja impordihinnad I kvartalis 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %
Ekspord	7.02	8.57	6.76	38,5	33,1	45,0	36,0
Import	9.59	10.33	5.90	31,9	26,1	38,4	47,3

Allikas: SA

Tabel 16

Õlletoodang, põhieksporti ja -impordi kogused
I kvartalis 2008-2010 (tuh liitrit)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %
Toodang	28 810	24 770	24 940	0,7
Ekspord	5 481	3 861	6 655	72,4
Import	3 328	2 525	6 515	2,6 korda

Allikas: SA

Sarnaselt varasemate perioodidega müüdi Eestist õlut põhiliselt kolme riiki: Soome, Leetu ja Läti. Soome müüdnud kogused suurenesid aastaga üle kahe korra ning hõlmasid 45% õlle müügikogusest välisurule. Leetu ja Läti väljaveetud õllekogused olid praktiliselt võrdsed ning hõlmasid mõlemad ligikaudu neljandiku õlle kogueksportist. Leetu müüdi õlut 2010. aasta I kvartalis 46% rohkem ja Läti 22,5% rohkem kui aasta tagasi. Teistesse riikidesse müüdnud kogused hõlmasid kokku 7% õlle kogueksportist.

Tabel 17

Õlle koguseline põhieksport riigiti 2009-2010 aasta I kvartalis

	1000 liitrit		Muutus '10 I kv/'09 I kv, %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Soome	1 282	3 013	2,3 korda	33	45
Leedu	1 102	1 605	45,6	29	24
Läti	1 290	1 580	22,5	33	24
Teised	187	457	2,4 korda	5	7
Kokku	3 861	6 655	72,4	100	100

Allikas: SA

Õlle impordikäive suurenes 2010. aasta kolme esimese kuuga 47,3% 2009. aasta sama perioodiga võrreldes. Nii suur käibekasv on saavutatud vaid 2,6 korda suuremate imporditud koguste arvel, sest impordihinnad olid oluliselt madalamad kui aasta tagasi.

Enim osteti õlut sisse Lätist, kust sisseveetud kogused olid peaaegu 20 korda suuremad kui aasta tagasi ning hõlmasid ligi kolmandiku toote kogumportidist. Impordiriikide seas teisel kohal, osakaaluga 25%, oli Soome ning sealt imporditi õlut 3 korda aastatagusest rohkem. Tähtsuselt kolmandaks õlle impordiriigiks oli Leedu, kust sisseveetud kogused suurenesid ligi 4 korda ning moodustasid 8% sisseveetud õllest. Siin on pigem tegemist Eesti õlletootjate kontsernisisese tööjaotusega, sest Eesti turul Läti, Leedu ja Soome õlle sortimendis ja populaarsuses viimase aastaga nii suuri muutusi toimunud ei ole. Venemaalt osteti sisse 7% imporditud õllest (aasta tagasi 19%) ning kogused olid 10% väiksemad kui 2009. aasta esimesel kolmel kuul. Hollandist pärinev õllekogus suurenes aastaga 41% ning hõlmas 6% selle joogi kogumportidist I kvartalis. Ülejäänud riikide osakaalud olid tunduvalt väiksemad.

Tabel 18

Õlle koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta I kvartalis

	1000 liitrit		Muutus '10 I kv/ '09 I kv, %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Läti	108	2 115	19,5 korda	4	32
Soome	531	1 632	3 korda	21	25
Leedu	145	536	3,7 korda	6	8
Venemaa	478	432	-9,6	19	7
Holland	287	406	41,4	11	6
Saksamaa	138	176	27,5	5	3
Mehhiko	59	129	2 korda	2	2
Teised	779	1 089	39,8	32	17
Kokku	2 525	6 515	2,6 korda	100	100

Allikas: SA

Hinnad

2010. aasta I kvartalis kallinesid õlled Eesti kauplustes keskmiselt vaid 0,5% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, kusjuures lahjad õlled kallinesid 1,4% ja kangete õlled hinnad püsisid mullusel tasemel. 2010. aasta alguses toimunud aktsiisimaksu ja 2009. aasta suvel toimunud käibemaksu määrade tõusu tõttu oleks lahja õlu võinud aastaga kallineda 3,4%. Kuna aga linnaste impordihinnad olid käesoleva aasta I kvartalis 30% madalamad kui aasta tagasi, siis õlletootmise toorainekulud olid aastatagusest oluliselt väiksemad. Seetõttu jäi ka õlle jaehinna tõus elanike nõrga ostujõu tingimustes maksutõusu mõjust väiksemaks.

Käesoleva aasta II kvartalis õlle hinnad Eesti kauplustes mõnevõrra langesid (-1,9%) ja Tallinna kauplustes oluliselt ei muutunud I kvartaliga võrreldes.

Tabel 19

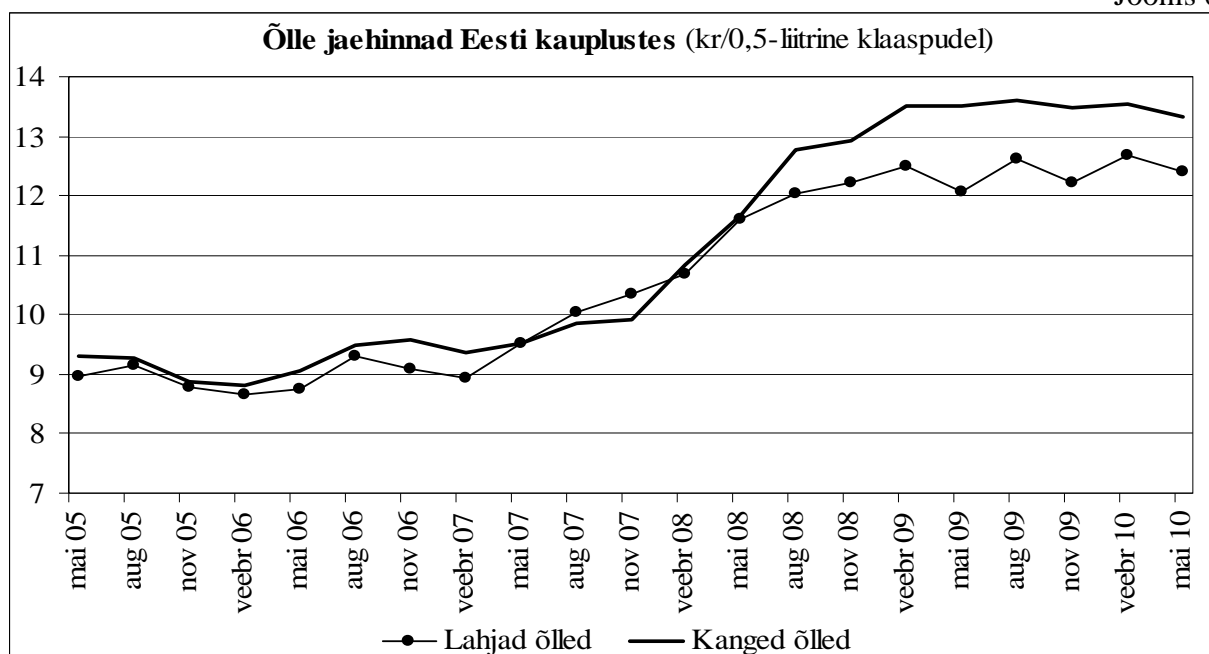

Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos pandipakendi maksumuse ja käibemaksuga)

	Veebr. 2009	Aug. 2009	Nov. 2009	Veebr. 2010	Muutus veebr.10/ veebr.09, %	Mai 2010
Eestis keskmiselt	13.01	13.07	12.77	13.08	0,5	12.83
Lahja õlu <6%	12.51	12.62	12.23	12.69	1,4	12.41
Kange õlu >6%	13.50	13.59	13.47	13.53	0,2	13.33
Tallinnas keskmiselt	13.17	13.38	13.15	13.05	-0,9	13.01
Lahja õlu <6%	12.68	12.84	12.55	12.41	-2,1	12.32
Kange õlu >6%	13.62	13.96	13.89	13.70	0,6	14.01

Allikas: EKI

Joonis 6

Allikas: EKI

Tabel 20

Õlle aktsiis (kroonides)

	Enne 01.01.2010	Alates 01.01.2010
Ainult aktsiis		
Õlu 4,6%, 0,5-liitrine pudel	1.77	1.95
Õlu 8,0%, 0,5-liitrine pudel	3.08	3.39
Aktiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga		
Õlu 4,6%, 0,5-liitrine pudel	2.12	2.34
Õlu 8,0%, 0,5-liitrine pudel	3.70	4.07

Allikas: Maksu- ja Tolliameti andmed, EKI arvutused

EKI rahvusvaheline hinnavaatlus näitas, et populaarsemate **õllede** keskmine hind Tallinna supermarketites (Saku Originaal, A. Le Coq Premium) oli 2010. aasta märtsis kõrgem enamuse vaatluse all olnud pealinnade populaarsemate kodumaiste õlledega võrreldes. Erandiks olid kõrge aktsiisimaksuga Helsingi, kus õlle hind oli rohkem kui 2 korda kõrgem Tallinna hindadega võrreldes ning ka Stockholm ja Amsterdam, kus hinnad ületasid Eesti pealinna hindu vastavalt 6% ja 4,6%. Mullusega võrreldes kallines kõige kiiremini õlu Varssavis (+34,7% Eesti kroonides arvestatult), üsna kiire hinnatõus toimus ka Stockholmis, Helsingis ja Amsterdumis, vastavalt 18%, 17% ja 11%. Varssavi ja Stockholmi puhul mõjutas õlle hinnatõusu Eesti kroonides arvestatult ka kohalike valuutade tugevnemine. Mitme teise pealinna supermarketites oli õlle hinnatõus eelmise aasta I kvartaliga võrreldes aeglasem, 3-9%. Käesoleva aasta I kvartalis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes oli õlu oluliselt odavam kahes Euroopa riigi pealinnas: Budapestis ulatus langus 22%-ni ja Bratislavas 12,6%-ni. Võrreldes eelmise aasta viimase kvartaliga oli 2010. aasta I kvartalis õlu enamasti kas kallim või samas hinnas. Kvartaalne hinnatõus oli suurim Varssavis (+13,4%). Stockholmis ja Amsterdumis jäid hinnad samaks.

Tabel 21

Õlle hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2009-2010. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l koos pandipakendi maksumuse ja km-ga			
	märts 2009	september 2009	detsember 2009	märts 2010
Tallinn	12.66	12.73	12.50	13.14
Riia	10.02	10.91	10.46	10.91
Vilnius	9.24	9.05	9.02	9.19
Varssavi	7.81	9.32	9.28	10.52
Praha	6.21	6.81	6.32	6.64
Bratislava	7.62	7.18	6.46	6.66
Budapest	8.39	7.26	6.28	6.52
Berliin	11.73	11.92	11.92	12.10
Helsingi	26.68	28.45	29.87	31.29
Amsterdam	12.34	11.89	-	13.75
Stockholm	11.77	13.72	13.93	13.93

Allikas: EKI

4. LAHJAD ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

EKI andmetel toodeti Eestis 2010. aasta I kvartalis lahjasid alkohoolseid jooke 9% rohkem võrreldes aastatagusega. Kokku toodeti neid jooke 4,2 mln liitrit, millest valdav osa (4,0 mln liitrit) olid kääritatud joogid ja ülejäänud segatud piiritusjoogid. Kusjuures segatud piiritusjookide tootmine vähenes aastaga 90%, seevastu kääritatud jooke toodeti mullusest 89% rohkem. Eelmise aasta mais toimus lahjade alkohoolsete jookide struktuuris muudatus ning kui varem toodeti neist suur osa piirituse baasil, siis retseptimuudatuse tõttu suurenes oluliselt kääritatud jookide baasil valmistatud lahjade alkohoolsete jookide tootmiskaht. Lisaks sellele oli ka puuvilja- ja marjaveinide toodang käesoleva aasta I kvartalis aastatagusest suurem. Sellegi põhjuseks on uue retseptiga lahjade alkohoolsete jookide valmistamiseks vajamineva tooraine suurem nõudlus. Samas siidritoodang on Eestis viimase aastaga vähenenud.

Tabel 22

Lahjade alkohoolsete jookide toodang I kvartalis 2008-2010 (mln liitrit)

	2008 I kv	2009** I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, %
Kokku lahjad alkohoolsed joogid*	6,36	3,87	4,22	9,0
sh lahjad segatud piiritusjoogid	3,04	1,73	0,18	-89,6
kääritatud joogid	3,32	2,14	4,04	88,8
sh siider ja muud kääritatud joogid	2,12	1,61	2,76	71,4
puuvilja- ja marjaveinid	1,20	0,53	1,28	2,4 korda

* EKI arvestused

** andmed korrigeeritud

Allikad: SA, EKI

Lahjasid segatud piiritusjooke toodeti EKI-le esitatud ettevõtete andmetel Eestis 2010. aasta I kvartalis vaid 181 tuh liitrit (2009.a I kv 1,73 mln liitrit). Käesoleva aasta kolmel kuul oli nende jookide suurimaks tootjaks AS Liviko, kusjuures AS A. Le Coq, kes oli turuliidriks varasematel aastatel, ei tootnud neid jooke enam üldse.

Puuvilja- ja marjaveinide tootmiskaht oli EKI andmetel 2010. aasta I kvartalis 1,28 mln liitrit ning see kogus oli 2,4 korda suurem kui aasta tagasi. Sellise kasvu põhjuseks on uute kääritatud jookide tootmine, mille tooraineks on naturaalne vein. Tänu sellele suurenes kääritamismeetodil saadud naturaalseid veinide tootmine 2,6 korda. Samal ajal kangendatud veinide tootmine oli 77% väiksem kui aasta tagasi. Sellega muutusid ka veinide tootmise proportsioonid - naturaalsed veinid moodustasid 99% (2009.a I kv 93%) ja kangendatud veinid 1% Eestis toodetud puuvilja- ja marjaveinidest.

Endiselt toodetakse Eestis kahte tüüpi naturaalseid veine – lauaveine ning siidri- ja muude kääritatud jookide tootmises toorainena kasutatavaid veine. Viimaste toodangu maht suurenes

aastaga rohkem kui viis korda ning seda just seoses uue retseptiga lahjade alkoholsete jookide väljatöötamisega. Sellega suurenes tooraineks kasutatavate puuvilja- ja marjaveinide osakaal Eesti veinitoodangus 95%-ni (2009.a I kv 42%). Enim tootis selliseid veine Eestis AS Linda Nektar. Esinumbrile järgnes AS Valtu Vein, kuid selle ettevõtte toodangu maht oli turuliidrist oluliselt väiksem. Lauaveinide tootjatest suutis oma toodangu mahtu aastatagusega võrreldes suurendada AS Võhu Vein, seevastu AS Põltsamaa Felixis toodeti naturaalseid veine mullusest vähem. Kangendatud veine tootsid AS Valtu Vein ja AS Võhu Vein, kusjuures mõlema ettevõtte toodangu maht aastaga oluliselt vähenes.

EKI hinnangul toodeti **siidreid** Eestis 2010. aasta I kvartalis ligi neljandiku võrra vähem kui 2009. aasta I kvartalis. Tootmise languse põhjuseks oli nende toodete väiksem müük nii sisekui ka välisurul. Endiselt oli suurimaks siidritootjaks Eestis AS A. Le Coq ja teisel positsioonil püsis AS Saku Õlletehas. Mõlema ettevõtte toodangu maht liikus langustrendil võrreldes aastatagusega. Vaatlusperioodil müüdi kohalikust siidritoodangust rohkem kui $\frac{3}{4}$ Eesti turul (sama oli ka aasta tagasi).

Muid lahjasid kääritatud jooke, mis põhiliselt asendasid varasemaid segatud piiritusjooke, toodavad nii AS A. Le Coq kui AS Saku Õlletehas, kusjuures turuliidriks oli I kvartalis AS A. Le Coq. Kuna tootjaid on vaid kaks, siis eraldi nende jookide tootmismahтусid avaldada ei saa ning need on liidetud siidritoodangule.

Väliskaubandus

Lahjasid alkoholseid jooke eksporditi Eestist 2010. aasta I kvartalis 24 mln krooni eest (aasta tagasi 30 mln kr) ja imporditi 48 mln krooni eest (2009.a I kv 45 mln kr). Seega oli nende jookide väliskaubakäibe saldo endiselt negatiivne. Üle poole (58%) antud tootegrupi ekspordikäibest moodustasid segatud piiritusjoogid, mis suures osas oli reeksport. 42% tootegrupi ekspordikäibest andsid kääritatud joogid, millest omakorda poole moodustas siidrikäive ja teise poole muude kääritatud jookide müük välisurule.

Lahjasid alkoholseid jooke eksporditi 2010. aasta I kvartalis koguseliselt 2,3 mln liitrit ning seda oli 22% vähem kui aasta tagasi. Sealhulgas segatud piiritusjooke müüdi välisurule 1,3 mln liitrit ja kääritatud jooke 0,94 mln liitrit.

Lahjade segatud piiritusjookide kaubavahetuse saldo püsis jätkuvalt negatiivsesena, kuna nende ekspordikäive oli 2010. aasta esimese kolme kuuga 13,9 mln krooni ning see oli impordikäibest kaks korda väiksem. Enim (29% tootegrupi ekspordikogusest) müüdi neid jooke Läti, kuhu väljaveetud kogused kasvasid aastaga 78%. Soome osatähtsus antud jookide ekspordis oli sama mis aasta tagasi (24%), kuid kogused vähenesid 16%. Ukraina tõusis segatud piiritusjookide väljaveo sihtriikide seas tähtsuselt kolmandale positsioonile, sest sinna suunatud kogused olid ligi 90% suuremad kui aasta tagasi, millega Ukraina osakaal tootegrupi ekspordikogustes kasvas 9%-lt 2009. aasta I kvartalis kuni 20%-ni käesoleva aasta I kvartalis.

Seevastu Venemaale müüdnud kogused vähenesid aastaga 74% ning hõlmasid 15% nende jookide müügist välisurule (2009.a I kv 48%). Ülejäänud riikide osatähtsus oli oluliselt väiksem.

Tabel 23

Lahjade alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %
Eksport							
Kokku	9.13	10.40	10.59	30,2	30,2	23,9	-20,7
sh segatud piiritusjoogid	9.71	11.23	10.57	14,5	17,2	13,9	-19,2
kääritatud joogid	8.67	9.47	10.62	15,7	12,9	10,0	-22,6
sh siider	8.58	11.83	11.64	11,0	6,1	5,0	-19,0
Import							
Kokku	12.34	10.20	10.94	53,4	44,9	48,2	7,3
sh segatud piiritusjoogid	11.85	9,12	10,75	33,4	27,8	29,1	4,9
kääritatud joogid	13.26	12.60	11.23	19,9	17,1	19,0	11,2
sh siider	12.07	15.91	12.19	8,0	5,9	7,7	31,6

Allikas: SA

Tabel 24

Lahjade alkoholsete jookide põhieksporti- ja -impordikogused I kvartalis 2008.-2010 (tuh liitrit)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv / '09 I kv +/- %
Eksport				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	3 308	2 900	2 260	-22,1
sh segatud piiritusjoogid	1 493	1 537	1 319	-14,2
kääritatud joogid	1 815	1 363	941	-31,0
sh siider	1 277	517	426	-17,6
Import				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	4 324	4 401	4 403	0,05
sh segatud piiritusjoogid	2 823	3 044	2 709	-11,0
kääritatud joogid	1 501	1 357	1 694	24,8
sh siider	661	370	636	71,7

Allikas SA

Tabel 25

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline põhieksport riigiti 2009-2010. aasta I kvartalis

	1000 liitrit		Muutus '10 I kv/'09 I kv, %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Läti	216	384	77,6	14	29
Soome	372	314	-15,7	24	24
Ukraina	139	263	89,5	9	20
Venemaa	744	194	-73,9	48	15
Leedu	57	55	-4,9	4	4
Teised	9,1	109	12 korda	1	8
Kokku	1 537	1 319	-14,2	100	100

Allikas: SA

Kääritatud jookide ekspordikäive oli 2010. aasta I kvartalis 10 mln krooni (2009.a I kv 13 mln kr). Analüüsitaval perioodil langes nii siidri kui ka muude kääritatud jookide rahaline eksport. Koguseliselt müüdi kääritatud jooke Eestist välja 2010. aasta I kvartalis kokku 941 tuh liitrit (2009.a I kv 1,4 mln liitrit), millest hinnanguliselt vaid 419 tuh liitrit (tabel 27) oli kohalike ettevõtete toodang ja ülejäänud tõenäoliselt reeksport. Siidri väljamüüdud kogused olid käesoleva aasta I kvartalis 18% väiksemad kui eelmise aasta samal perioodil.

Käesoleva aasta I kvartalis müüdi rohkem kui kolmandik eksporditud kääritatud jookidest Leetu, kusjuures sinna viidud kogused olid 62% väiksemad kui eelmisel aastal. Samal ajal Soome eksporditud kogused suurenesid märgatavalt (+71%) ning moodustasid 28% antud tootegrupi ekspordikogusest. Taani müüdud kogused olid ligi neli korda suuremad kui aasta tagasi, mis tõi ka 13%-punkti võrra suurema osakaalu nende jookide mahulises ekspordis (kasv 16%-ni). Ülejäänud riikide osatähtsus oli alla 10%.

Tabel 26

Kääritatud jookide koguseline põhieksport riigiti 2009-2010. aasta I kvartalis

	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %	2009 I kv	2010 I kv
Leedu	861	328	-62,0	63	35
Soome	154	262	70,6	11	28
Taani	41	147	3,6 korda	3	16
Saksamaa	...	78	...	0	8
Läti	...	68	...	0	7
Teised	308	58	4,8 korda	23	6
Kokku	1 363	941	-31,0	100	100

Allikas: SA

Eestis tegutsevate lahjade alkoholsete jookide tootjate andmetel **eksportisid Eesti tootjad** omatoodetud lahjasid alkoholseid jooke 2010. aasta esimese kolme kuuga 508 tuh liitrit, mis moodustab 22% selle tootegrupi ekspordikogusest (2009.a I kv 16%; tabel 27). Aastatagusega võrreldes suurenes kodumaiste lahjade alkoholsete jookide müük väliturule ligikaudu 8% ja seda uue retseptuuriga kääritatud jookide arvel. Samas siidri eksport vähenes aastaga 29%.

Tabel 27

Eestis toodetud lahjade alkoholsete jookide ekspordikogused
I kvartalis 2008.-2010 (tuh liitrit)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %
Eksport				
Kokku lahjad alkoholised joogid	1 566	470	508	7,9
sh segatud piiritusjoogid	469	134	89	-34,1
kääritatud joogid	1 097	336	419	24,7
sh siider	967	297	212	-28,9

Allikas: EKI

2010. aasta I kvartalis imporditi lahjasid alkoholseid jooke Eestisse 48 mln krooni eest, mida oli 7% suuremas summas kui eelmise aasta I kvartalis. Käibekasvu põhjuseks olid 7% kõrgemad impordihinnad, sest sisseveetud kogused jäid enam-vähem aastatagusele tasemele. Kokku imporditi sellel perioodil Eestisse 4,4 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke, sealjuures segatud piiritusjooke osteti sisse 1,6 korda rohkem (2,7 mln l) kui kääritatud jooke (1,7 mln l). Veidi rohkem kui kolmandiku sisseveetud kääritatud jookide kogustest moodustas siider.

Lahjasid segatud piiritusjooke imporditi Eestisse 2010. aasta 3 kuuga 2,7 mln liitrit 29 mln krooni eest. Suurem osa neist toodi Eestisse Soomest (36% nende impordikogusest) ja Prantsusmaalt (21%), kust sissetoodud kogused olid 16,5 korda suuremad kui aasta tagasi. Üle kahe korra kasvas aastaga nende jookide impordimaht Valgevenest ning sealt pärinevad joogid hõlmasid 6% lahjade segatud piiritusjookide impordist. Sama suur osakaal oli ka Mehhikos valmistatud jookidel. Lätist imporditud kogused olid 4,6 korda suuremad kui eelmise aasta I kvartalis ning moodustasid 5% nende jookide sisseveost. Sama suur osatähtsus oli Hollandis ja Saksamaal valmistatud toodetel. Leedust sisseveetud kogused vähenesid aastaga rohkem kui $\frac{3}{4}$ võrra ning hõlmasid 4% antud jookide impordist. Teiste riikide summaarne osakaal lahjade segatud piirituskjookide sisseveos oli 12%.

Kääritatud jooke imporditi Eestisse 2010. aasta I kvartalis 1,7 mln liitrit 19 mln krooni eest. Sellest siidreid oli 636 tuh liitrit, müügikäibega 7,7 mln krooni. Kääritatud jookide impordikäive suurenes 11% mullusega võrreldes ja impordikogus neljandiku võrra. Ligi pool (48%) sissetoodud kääritatud jookide kogusest pärines Soomest ning kogus oli 25% suurem 2009. aasta I kvartaliga võrreldes. Tähtsuselt teiseks importriigiks oli Leedu, sealt sisseveetud kogused suurenesid 54%, hõlmates 24% kääritatud jookide impordimahust. Rootsist ja Saksamaalt

sisseveetud kääritatud alkoholsete jookide kogused olid ligilähedased, moodustades vastavalt 7% ja 6% kogu tootegrupi impordikogusest. Sealjuures Rootsi päritoluga jookide maht veidi suurenes (+3,5%) ja Saksamaa tooteid osteti sisse 30% vähem aastatagusega võrreldes.

Tabel 28

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta I kvartalis

	1000 liitrit		Muutus '10 I kv/'09 I kv, %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Soome	955	978	2,4	31	36
Prantsusmaa	34	560	16,5 korda	1	21
Valgevene	72	169	2,3 korda	2	6
Mehhiko	108	162	50,2	4	6
Läti	30	138	4,6 korda	1	5
Holland	729	125	-82,8	24	5
Saksamaa	115	123	6,6	4	5
Leedu	523	121	-77,3	18	4
Teised	469	334	-28,8	15	12
Kokku	3 044	2 709	-11,0	100	100

Allikas: SA

Tabel 29

Kääritatud jookide koguseline põhiimport riigiti 2008-2009. aasta I kvartalis

	1000 liitrit		Muutus '10 I kv/'09 I kv, %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Soome	653	817	25,3	48	48
Leedu	268	412	53,8	20	24
Rootsi	121	125	3,5	9	7
Saksamaa	135	95	-29,8	10	6
Läti	0	51	0,0	0	3
Teised	182	194	6,9	13	12
Kokku	1 358	1 694	24,8	100	100

Allikas: SA

Hinnad

Vaatamata 2010. aasta alguses toimunud aktsiisimäärade ja eelmise aasta suvel toimunud käibemaksu tõusule ei ole kodumaise **siidri** hinnad aastaga oluliselt muutunud. Eestis kallines 1,5-liitrisel plastpudelil siider kauplustes keskmiselt alla 1%, Tallinnas ei ole hind praktiliselt üldse muutunud 2009. aasta I kvartaliga võrreldes. Viimase aasta jooksul toimunud maksumäärade tõusu tõttu oleks olnud põhjendatud siidrite 3,9%-line hinnatõus, kuid väikese nõudluse tingimustes on ettevõtted oma siidrite marginaale vähendanud ning hinnatõus on olnud oluliselt tagasihoidlikum. Suuri muutusi siidrite jaehinnas ei toimunud ka II kvartalis.

Tabel 30

Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (kr)

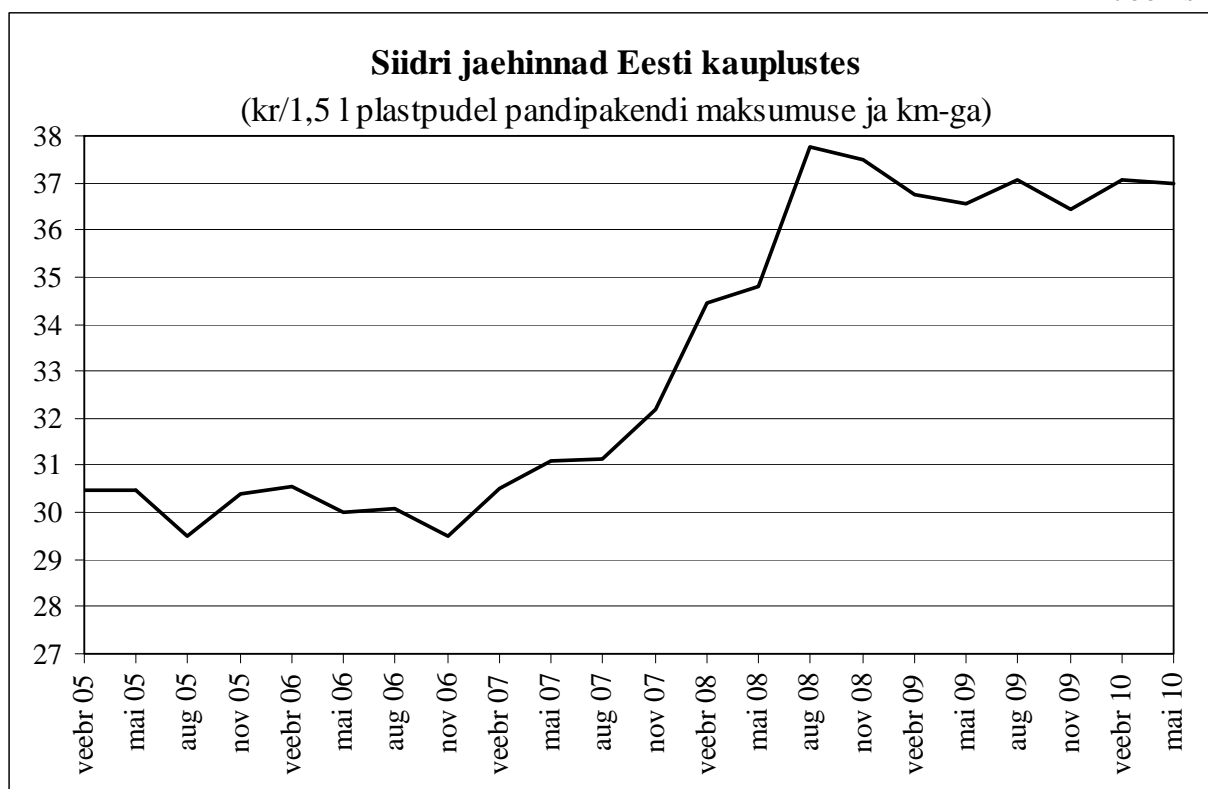
	Veebr. 2009	Aug. 2009	Nov. 2009	Veebr. 2010	Muutus veebr.10/ veebr.09, %	Mai 2010
Siider*						
Eestis keskmiselt	36.75	37.06	36.43	37.06	0,8	36.97
Tallinnas keskmiselt	37.00	38.10	36.60	37.07	0,2	37.40
Marjaveinid**						
Eestis keskmiselt	41.19	40.97	43.05	43.50	5,6	44.69
Tallinnas keskmiselt	40.28	41.00	43.24	42.70	6,0	46.03

* 1,5-liitrise plastpudeli hind kroonides koos pandipakendi maksumuse ja käibemaksuga

** 0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga

Allikas: EKI

Joonis 7

Allikas EKI

Kodumaiste **marjaveinide** Eesti keskmised jaehinnad olid 2010. aasta I kvartalis 5,6% kõrgemad kui aasta tagasi. Pea sama palju (+6%) tõusid hinnad ka Tallinnas. Viimase aasta jooksul toimunud käibemaksu määra tõusuga on põhjendatud 1,7%-line hinnatõus ning kuna marjaveinide aktsiisimäär 2010. aastal ei suurenenud, siis suurem osa hinnatõusust oli ettevõtete poolne hinnalisa. Jooksva aasta II kvartalis jätkus kodumaiste marjaveinide kallinemine, Eestis keskmiselt tõusid nende hinnad I kvartaliga võrreldes 2,7%, Tallinnas koguni 7,8%.

Tabel 31

Siidri ja marjaveini aktsiis (kroonides)

	Enne 01.01.2010	Alates 01.01.2010
Ainult aktsiis		
Siider 4,6%, 1,5-liitrine pudel	6.77	7.45
Marjavein, 0,5-liitrine pudel	5.20	5.20
Aksiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga		
Siider 4,6%, 1,5-liitrine pudel	7.99	8.94
Marjavein, 0,5-liitrine pudel	6.14	6.14

Allikas: Maksu- ja Tolliameti andmed, EKI arvutused

5. ETÜÜLALKOHOL KANGUSEGA ÜLE 80% (PIIRITUS)

Tootmine

Alates 2008. aasta teisest poolaastast rektifitseeritud etanooli (piirituste) tootmine Eestis lõpetati. Endised piiritusetehased on saanud uued omanikud, kes püüavad tootmise uuesti käivitada.

Väliskaubandus

Piiritust eksporditi Eestis 2010. aasta I kvartalis 3,4 tuh liitrit 40 tuh krooni eest.

Piiritust imporditi käesoleva aasta I kvartalis Eestisse 507 tuh liitrit ligi 5,9 mln krooni eest. Impordikäive vähenes aastaga 14,5%, kusjuures languse põhjuseks olid 15% madalamad impordihinnad, kuna impordikogused püüsid eelmise aasta I kvartali tasemel. Soome oli jätkuvalt tähtsaimaks importpiirituse päritoluriigiks. Kuigi sealt sisseostetud kogused olid 12% väiksemad kui aasta tagasi, moodustas Soome piirituse osakaal piirituse impordikogusest 49%. Erinevalt eelmisest aastast veeti piiritust I kvartalis sisse ka Leedust ning sealt toodud koguste osakaal oli kogu piirituse impordikogusest 40%. Lisaks veeti piiritust Eestisse veel Slovakiast (6%) ja Lätist (5%).

Tabel 32

Rektifitseeritud etanooli rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	2008 I kv	2009* I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv +/- %
Eksport	13.89	...	10.94	6,246	...	0,04	...
Import	12.48	13.60	11.56	10,298	6,856	5,869	-14,5

*SA andmed korregeeritud

Allikas: SA

Tabel 33

Rektifitseeritud etanooli toodang, põhieksporti ja -impordi kogused I kvartalis 2008-2010 (tuh liitrit)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv +/- %
Toodang	0,973	...	...	...
Eksport	450	-	3,4	...
Import	825	504	507	0,6

Allikas: SA

Tabel 34

Rektifitseeritud etanooli koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta I kvartalis

	1000 liitrit		Muutus '10 I kv/'09 I kv +/- %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Soome	284	249	-12,3	56	49
Leedu	...	202	...	...	40
Slovakkia	114	31	-72,8	23	6
Läti	32	25	-21,9	6	5
Teised	74	0	-100,0	15	0
Kokku	504	507	-0,6	100	100

Allikas: SA

6. VIINAMARJAVEIN JA VERMUT

Kuna neid jooke Eestis ei toodeta, siis vaatluse all on vaid väliskaubanduse andmed.

Viinamarjavein

SA andmetel eksporditi käesoleva aasta kolme kuuga viinamarjaveine 747 tuh liitrit 33 mln krooni eest ning imporditi 3,4 mln liitrit 112 mln kroonini eest. Kuna Eestis viinamarjaveine ei toodeta, siis võib eeltoodud ekspordimahtusid nimetada Eestit läbinud transiitveoks. Osa veinide impordist ja ekspordist teostasid Eesti firmad, osa tõenäoliselt välisfirmad. Viinamarjaveini ekspordi sihtriikide seas oli esikohal Soome (osakaal 35%), Läti hõlmas 25% veini koguekspordist, kolmandal positsioonil oli Venemaa, kuhu veeti välja 19% viinamarjaveinide ekspordikogusest.

Tabel 35

Viinamarjaveini rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			Muutus '10 I kv/'09 I kv +/- %
	2008 I kv	2009 I kv*	2010 I kv	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	
Eksport	51.13	48.37	43.81	34,058	34,199	32,723	-4,3
Import	38.38	41.75	33.20	123,063	140,726	112,205	-20,9

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Tabel 36

Viinamarjaveini põhieksporti ja -impordi kogused I kvartalis 2008-2010 (tuh liitrites)

	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv +/- %
Eksport	666	707	747	5,7
Import	3 207	3 371	3 380	0,3

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Kui Eestisse sisseveetud viinamarjaveini kogusest maha arvata eksporditud maht, siis võib öelda, et Eesti turule jäi kogu imporditud veinikogusest 2010. aasta I kvartalis 2,7 mln liitrit (sama oli ka aasta tagasi). Viinamarjaveine imporditi Eestisse 2010. aasta I kvartalis 38 riigist. Endiselt oli tähtsaimaks importveini päritoluriigiks Hispaania, kust sisseveetud kogused moodustasid 22% veini koguimpordist. Pingereas järgmisteks oli Tšiili, kelle toodang hõlmas 12% sisseostetud veini kogusest. Itaalia veinid moodustasid 11% ja Prantsusmaal toodetud veinid 10% viinamarjaveinide impordikogusest.

Tabel 37

Viinamarjaveini koguseline põhiimport riigiti 2009.-2010. aasta I kvartalis

	1000 liitrit		Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Hispaania	696	744	6,9	21	22
Tšiili	308	421	36,5	9	12
Itaalia	345	362	4,8	10	11
Prantsusmaa	415	338	-18,5	12	10
Rumeenia	246	206	-16,3	7	6
Ungari	215	196	-9,0	6	6
Lõuna-Aafrika	217	169	-21,8	7	5
Vabariik					
Austraalia	61	164	2,7 korda	2	5
Teised	869	781	-10,2	26	23
Kokku	3 371	3 380	0,3	100	100

Allikas: SA

Vermut

Vermutit eksporditi SA andmetel 2010. aasta esimese kolme kuuga Eestist 16 tuh liitrit 339 tuh krooni eest ja imporditi Eestisse 121 tuh liitrit 3,8 mln krooni eest. Nagu varemgi, ületas impordikäive oluliselt ekspordikäibe (koguni 11 korda).

Tabel 38

Vermuti rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2008-2009

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 I kv	2009 I kv*	2010 I kv	2008 I kv	2009 I kv	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv +/- %
Eksport	31.07	19.93	27.75	0,138	0,446	0,339	-23,9
Import	37.34	30.20	31.29	5 311	2 914	3 788	30,0

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Tabel 39

Vermuti põhieksporti ja -impordi kogused 2008-2010 (tuh liitrites)

	2008 I kv	2009 I kv*	2010 I kv	Muutus '10 I kv/'09 I kv +/- %
Eksport	4	22	16	-30,0
Import	142	96	121	25,5

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Tabel 40

Vermuti koguseline põhiimport riigiti 2009.-2010.aasta I kvartalis

	1000 liitrit		Muutus '10 I kv/'09 I kv, +/- %	Osakaal, %	
	2009 I kv	2010 I kv		2009 I kv	2010 I kv
Itaalia	38	50	31,7	40	41
Poola	-	25	...	0	21
Hispaania	13	16	23,3	13	13
Saksamaa	11	12	12,9	11	10
Teised	35	18	-49,0	36	15
Kokku	96	121	25,5	100	100

Allikas: SA

Vermuti sisseveokogused suurenesid kõigist olulisematest impordiriikidest. Endiselt toodi vermutit enim Eestisse Itaaliast ning sealt ostetud kogused hõlmasid 41% selle toote kogumportidist. Teisele positsioonile tõusis Poola (osakaal 21%), kust varem seda jooki ei ostetud üldse. Mullusest suuremates kogustes osteti vermutit sisse ka Hispaaniast ja Saksamaalt ning nende riikide osakaalud vermutiimpordis ulatusid 2010. aasta I kvartalis vastavalt 13%-ni ja 10%-ni.

KOKKUVÕTE

EKI andmetel olid 2010. aasta I kvartalis kangete alkoholsete jookide **tootmismahud** Eestis väiksemad kui eelmise aasta I kvartalis. See on peamiselt seotud enne aktsiisimäärade tõusu eelmise aasta lõpus ette toodetud kogustega (ca 0,9 mln liitrit). Lahjad alkohoolsed joogid olid teiseks tootegrupiks, mille tootmine vähenes ja seda segatud piiritusjookide väiksema tootmismahu tõttu. Lahjade alkoholsete jookide tootmises muudeti eelmise aasta mais retsepte ning suurem osa piirituse baasil valmistatavatest lahjadest jookidest asendati kääritatud naturaalsest veinidest valmistatavate jookidega. Seoses sellega suurenes ka puuvilja- ja marjaveini tootmine Eestis 2,4 korda eelmise aasta I kvartaliga võrreldes.

Alkoholsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli 2010. aasta I kvartalis jätkuvalt negatiivne. Alkoholsete jookide eksporditi 279,7 mln krooni eest ning imporditi 446,5 mln krooni eest. Suurenenud on enamuse jookide väljamüüdud kogused, erandiks olid lahjad alkohoolsed joogid. Kahanesid **Eesti tootjate** ekspordimahud, samas elavnes taas alkoholsete jookide transiitvedu läbi Eesti.

Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks tõusis 2010. aasta I kvartalis 1,9% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. EKI hinnavaatluste andmetel 2009. aasta suvel toimunud käibemaksu ja 2010. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud 10% kõrgemad aktsiisimäärad alkoholsete jookide hindadesse kogu ulatuses edasi ei kandunud. Väiksema nõudluse tingimustes vähendasid ettevõtted oma marginaale ning hinnatõus jäi maksutõusu mõjust väiksemaks. Osades tootegruppides odavnes ka alkoholitööstuses kasutatav tooraine, mis samuti võimaldas hindu tõsta maksutõusudest vähem. Enim mõjutas hiljutine aktsiisitõus ja sellega seotud suurem käibemaks kangete alkoholsete jookide hindu. Teiste jookide hinnad püsisid enam-vähem eelmise aasta tasemel.

Alkoholiaktsiisi laekus riigieelarvesse 2010. aasta I kvartalis 620,1 mln krooni ehk 18,3% rohkem kui aasta tagasi. Kasvu peamiseks põhjuseks oli 2009. aasta lõpus kaubanduse poolt ette varutud alkoholikogused, millelt aktsiis maksti 2010. aasta jaanuaris. Käesoleva aasta viie kuuga laekus alkoholiaktsiisi kokku 981,8 mln krooni, mida on 5,9% rohkem kui eelmisel aasta samal perioodil.